

#2

prosinec 2013

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

ROZHOVOR
Erik De Clercq

2

TÉMA

Středoškoláci třikrát jinak

- 6 Jak se žije cizincům na Jihočeské univerzitě
- 9 Anketa
- 10 Václav Vondrovský kope za archeologii

ROZHOVOR

Profesor Erik De Clercq Osudové setkání s Antonínem Holým

12

- 16 Omega3kapr na vánoční stůl
- 18 Sledujte svůj dech
- 20 Naučná stezka pro celou rodinu

22

VĚDA A VÝZKUM

Nové cesty v léčbě onkologických onemocnění

- 24 Kdo byl J. P. Ondok?
- 26 Z ekonomky učitelkou v Kolumbii

CO SE CHYSTÁ

29

Vydavatel:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Branišovská 31a, 370 05, České Budějovice

Šéfredaktor: Miroslav Vlasák

Redakce: Mgr. Alena Binterová, Eliška Hirková, Bc. Kateřina
Kabrnová, Miroslav Vlasák

Spolupracovali: Mgr. Miroslav Boček, Ing. Radim Dušek,
prof. RNDr. Libor Grubhoffer, CSc., Bc. Veronika Joklová,
Mgr. Eva Kalmíková, MUDr. Ing. Markéta Kastnerová, Ph.D.,
Ing. Václav Nebeský, Ing. Petr Štumpf, Ing. Petr Tejml,
Mgr. Lucie Tupá, Mgr. Jiří Váňa.

Fotografové: Aleš Motejl, Tomáš Stiborek, Tomáš Svoboda
Grafické práce a sazba: Radka Folprechtová, Hana Melčová

Témata, připomínky a náměty můžete zasílat na
mvlasak@jcu.cz

JOURNAL je pětikrát ročně distribuován zdarma na Jihočeské
univerzitě, jejích fakultách a dalších vybraných místech.

Náklad 6 000 ks. Tisk: Protisk, s.r.o.

Místo vydání: České Budějovice.

Registrace MK ČR E 21448, ISSN 2336-2170.

1

VÁNOČNÍ PŘÁNÍ REKTORA

Vážení a milí studenti a kolegové, v době, kdy držíte v rukou nové číslo JOURNALU, máme již sfouknutou druhou adventní svíčku. V předvánočním čase se konečně můžeme trochu v klidu zamyslet a vzpomenout na vše dobré, co se nám společně podařilo v letošním roce pro naši univerzitu udělat. Troufám si tvrdit, že univerzita dobře prosperuje, a já vám chci z celého srdce poděkovat za skvělou práci,

kteou jste pro ni v průběhu roku vykonali. Studentkám a studentům v čase adventu a Vánoc přeji zaslužený odpočinek a v nadcházejícím zkuškovém období mnoho zdaru. Vám všem bych rád do nového roku z celého srdce popřál hodně štěstí v osobním i pracovním životě, pevné zdraví, lásku a dobrou mysl. Těším se na další spolupráci s Vámi v novém roce 2014.

Váš

Libor Grubhoffer

2

CO NOVÉHO SE CHYSTÁ V KAMPUSU

Již brzy si svoje peníze budete moci vybrat přímo v areálu kampusu. Bankomat bude umístěn v budově rektorátu/Filozofické fakulty, ve směru z Branišovské ulice. Před budovou by měl ještě do konce roku vyrůst téměř pětmetrový poutač s logem univerzity a u Akademické knihovny bude nainstalována orientační mapa kampusu. Další novinky včetně plánované parkové úpravy kampusu se chystají na příští rok.

3

POLÁRNÍCI MAJÍ NOVÉ CENTRUM

Centrum polární ekologie Přírodovědecké fakulty minulý týden slavnostně otevřelo nové specializované pracoviště s moderními laboratořemi a přednáškovým sálem, jediné svého druhu v České republice.

4

UNIVERZITA SE PŘEDSTAVÍ VEŘEJNOSTI

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích pořádá v pátek 17. ledna 2014 Den otevřených dveří. Všech osm fakult se zájemcům otevře ve stejný den. Srdečně zveme nejen zájemce o vysokoškolské studium v akademickém roce 2014/15, ale také jejich rodiče a širokou veřejnost.

Slavnostní otevření nového centra se konalo za účasti velvyslance Norského království v ČR Jense Eikaase, odborníků z Norska a Rakouska a významných osobností z oblasti vědy a výzkumu. Hlavním cílem centra je vědecký výzkum polárních oblastí, zaměřených zejména na změny prostředí a organismů vlivem klimatických změn, provozování arktické terénní stanice na Svalbardu a pravidelné organizování vědeckých expedic a vysokoškolského kurzu Polární ekologie.

STŘEDOŠKOLÁCI TŘIKRÁT JINAK

V listopadu jsme naši univerzitu třikrát přiblížili středoškolákům. Na největším českém vzdělávacím veletrhu, na malé gymnazijní přehlídce v kraji chmele i na daleké Ukrajině.

POPRVÉ S NOVÝM STÁNKEM V BRNĚ

Jsme na největším českém vzdělávacím veletrhu Gaudeamus. Do Brna se již tradičně sjíždějí zástupci vysokých škol z celé republiky i zahraničí. Pavilon se na pár dní zaplní zvukovou kulisou jak z indického tržiště, živé diskuze vystavovatelů a studentů

se mísí s amplifikovaným zvukem přednášek a seminářů.

„Nechcete si s námi zasoutěžit o tablet?“

Ani na pohled bezpečná vzdálenost několika metrů od komerčních produktových stánků vás neochrání před lovci e-mailových adres, kterých je v obou pavilonech plno. Více zába-

- << Stánek naší univerzity na veletrhu Gaudeamus. Jednou z prezentujících byla Míša Lojková ze Zdravotně sociální fakulty.
- > Tereza Kolínská měla na starost studenty zajímavící se o Přírodovědeckou fakultu.
- ∨ Dáša Dvořáková a Zuzka Galatíková reprezentovaly univerzitu na vzdělávacím veletrhu v Kyjevě.

vy se dá užít na stáncích veřejných vysokých škol, zejména pak technických univerzit, které tradičně obsazují první místa v soutěži vystavovatelů. Jejich rozsáhlé expozice nabízejí simulátory letu, jízdu ve Formuli 1, modely vláček a spoustu dalších zajímavostí. Já ale mířím do pavilonu G2, kde se krásně vyjímá nový červený stánek Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Jeho maskotem není žádný umělý robot, ale živý rak z Vodňan, který láká pozornost kolemjdoucích.

A těch je na Gaudeamu opravdu hodně. Branami brněnského výstaviště prošlo za čtyři listopadové dny více než 27 tisíc návštěvníků. Vzdělávací veletrh Gaudeamus je po dvaadvaceti letech fungování obří akcí, na které bylo letos zastoupeno 190 univerzit, vysokých škol, vyšších odborných škol a dalších institucí z České republiky i zahraničí.

Chvilí pozoruji mumraj kolem našeho stánku a zjišťuji, co studenty zajímá. Někteří jsou sběrači letáčků, které si prostudují až v klidu doma. Jiní se aktivně pouštějí do diskuze a zajímají se o konkrétní obory. Nezdířka zavítají ke stánku také rodiče, kteří zbystří ve chvíli, kdy se hovor stočí k menze a kolegím. Spokojeně odcházejí s informací, že bydlení a stravování na naší univerzitě patří mezi finančně nejdostupnější v celé republice.

Míša Lojková ze Zdravotně sociální fakulty, Markéta Laštovičková z Ekonomické fakulty, Tereza Kolínská z Přírodovědecké

fakulty, Petra Pešinová ze Zemědělské fakulty, Honza Palkovič z Filozofické fakulty, Dan Krejčí z Teologické fakulty a Vašek Nebeský z Fakulty rybářství a ochrany vod – tahle sedmička bravurně reprezentovala naši univerzitu po celé čtyři dny jako obsluha stánku. „Pro mě to byly čtyři nejlepší dny za poslední dobu, sešla se výborná parta lidí, skvěle jsme si rozuměli,“ shrnula za všechny Markéta Laštovičková, nyní již absolventka Ekonomické fakulty, která si veletrhem zkrátila čekání na prosincový nástup do zaměstnání.

Obsluha našeho stánku jednohlasně chválí i nový prezentační systém. „Stánek je moc povedený. Univerzita má konečně odpovídající prezentaci, která na veletrhu vyniká,“ říká studentka Míša Lojková, která může srovnávat s loňským rokem. Nové letáky, odznáčky, záložky a drobné propagační předměty jdou podle ní mezi středoškoláky také na dračku.

I přes všeobecnou spokojenost a dobrý dojem z letošního veletrhu padlo i několik návrhů na vylepšení. Studenti shodně uvádějí nepřítomnost zástupce Pedagogické fakulty, za niž museli s omezenými znalostmi zaskakovat, a rovněž by uvítali jasné vizuální odlišení zástupců jednotlivých fakult, aby

středoškoláci nemuseli tápat a šli najisto. Můžeme prozradit, že s tímto opatřením se již brzy počítá.

ZA ŽATECKÝMI GYMNAZISTY

Žatecké gymnázium třetím rokem pořádá akci pro svoje studenty i pro několik škol z okolí, například z Loun, Kadaně či Klášterce nad Ohří. Kufr našeho rektorátního hyundaie je naplněn letáky, roll-upy a drobnými dárkovými předměty. Na místě dostáváme třídu ve druhém patře s notebookem a promítačkou, na plátno pouštíme smyčku z fakultních videí. Ve 14 hodin se začínají trousit první skupinky. Na rozdíl od Gaudeamu, tihle studenti ještě v některých případech nemají o své budoucnosti jasno. Jsou to třeba druháci, kteří se o přestávce došli ze zvědavosti podívat, co je za pár let čeká. Opravdový zájem projevují dva gymnazisti o studium biologie. Tereza Kolínská, studentka Přírodovědecké fakulty, si je hned bere na starost a vysvětluje jim výhody studia v Českých Budějovicích. Opodál Lukáš Martínek ze Zdravotně sociální fakulty debatuje se studentkou, možná budoucí záchranářkou nebo zdravotní sestrou. Zájem je také o studium ekonomie a psychologie. Nejčastěji ale od budoucích vysokoškoláků slyšíme „asi něco humanitního“. Popisujeme tedy v kostce obory Filozofické, Pedagogické a Teologické fakulty. V 15.30 už je na chodbách pusto a prázdná, obcházíme ostatní třídy – jsou tu vojáci z Brna, zástupci VŠE, ČVUT, Univerzity Karlovy a několika dalších škol. Odhadem k nám mohlo zavítat nějakých čtyřicet studentů, z nichž deset projevilo skutečný zájem. „Tak takhle bude jednou vypadat boj o studenta,“ shrnuje Lukáš Martínek, když ve čtyři nasedáme do auta a vydáváme se na tříhodinovou cestu domů.

NA VELETRHU V KYJEVĚ

Nějakých tisíc pět set kilometrů odtud právě probíhá největší ukrajinský vzdělávací veletrh „Vzdělávání v zahraničí“. Česká republika

se dlouhodobě těší mezi Ukrajinci velkému zájmu, mladí lidé sem jezdí studovat jazyky, často mají dobré reference od svých známých. Vyhovuje jim i to, že se u nás snáze domluví jejich mateřštinou. S angličtinou příliš nepochodí ani obsluha našeho stánku, velmi často musí přejít do ruského jazyka.

Máme k dispozici maličký stánek metr krát metr v Českém pavilonu, který spravuje České centrum při velvyslanectví v Kyjevě. S námi je tu i dalších deset českých vysokých škol. Univerzitu reprezentuje Zuzka Galatíková ze zahraničního oddělení rektorátu a Dáša Dvořáková z útvaru vnějších vztahů.

Mladí Ukrajinci se zajímají o perspektivní obory, vidina zahraniční zkušenosti je pro ně lákavá a může jim zajistit dobré uplatnění, ať už doma, nebo ve světě. Přesněji řečeno, zajímají se spíše jejich rodiče, kteří za mnohdy stydlivě působící středoškoláky zjišťují informace. A není divu, vždyť na Ukrajině často končíte střední školu v sedmnácti letech! Dohled nad nezletilým potomkem mířícím za studiem do ciziny je tak nezbytný.

Na stánku Jihočeské univerzity se rodiče a studenti nejčastěji ptali na ekonomické, humanitní a zdravotnické obory. Věříme, že někteří z nich naváží na úspěchy ukrajinských studentů, kteří již na naší univerzitě působí. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

24. 1. 2014

XXI. Reprezentační ples Jihočeské univerzity

Vstupenky v prodeji od 6. 1. 2014
na rektorátu Jihočeské univerzity.

Začátek ve 20 hodin
Dům kultury Metropol

www.jcu.cz

JAK SE ŽIJE CIZINCŮM NA JIHOČESKÉ UNIVERZITĚ

Představte si, že jedete studovat do země, o které víte jen to, kde se zhruba nachází, neumíte ani slovo v daném jazyce a ještě k tomu jste úplně sami. Ajmal z Afghánistánu, Zhanara a Dmitrij z Kazachstánu to zažili na vlastní kůži.

Sympatický Ajmal studuje třetí ročník oboru Účetnictví a finanční řízení podniku na Ekonomické fakultě. Mluví perfektně česky – je upovídanější než já. Jaké byly jeho začátky? „Když jsem před čtyřmi lety přijel, uměl jsem česky jen pozdravit. Přihlásil jsem se do jazykové školy v Poděbradech a předpokládal, že za rok se naučím mluvit tak, abych tu dokázal studovat,“ vypráví Ajmal. Po dvou měsících intenzivního kurzu chtěl vzdát svou snahu a vrátit se zpět domů. V nekrizovějším období se rozhodl navštívit sestru ve Švédsku a ta ho přemluvila, aby to ještě pár týdnů zkusil. „Odhodlal jsem se, že to prostě musím zvládnout. A ono to najednou začalo jít.“

JAKOU ŘEČÍ TEN ČLOVĚK MLUVÍ?

Ajmal se přihlásil na přípravné kurzy

k přijímačkám – pro studium ekonomie se rozhodl už dávno. Jeho první přednáška na univerzitě byla z matematiky. „Byl jsem nadšený. Říkal jsem si, že kdyby takhle probíhaly všechny předměty, byla by to pohádka.“ Pak přišla přednáška z práva. S ostatními kamarády z ciziny se dohadoval, jakým jazykem přednášející mluví – nerozuměli ani slovo. Ajmal procházel druhou krizí. „Říkal jsem si jenom – tak tohle se nikdy nemůžu naučit. Po zkouškách mě mají zpátky doma.“

Těžké začátky zažil i Dmitrij z Kazachstánu. Ne všichni učitelé byli ochotní brát ohled na to, že je cizinec. Se svou přítelkyní Zhanarou se shoduje, že zkoušející mají většinou stejný metr na všechny. „Nikdy jsme ale nepřemýšleli o tom, že bychom se vrátili

<< Ajmal, Daria, Zhanara a Dmitrij. Daria je na univerzitě v rámci programu Erasmus, ostatní se rozhodli vycestovat do Čech za studiem „na vlastní pěst“.

zpět do Kazachstánu. Určitá krize zpočátku proběhla, ale s tím jsme počítali.“

NO FUJ, VY JÍTE PRASATA?

Ajmal se nepotýkal jen s češtinou, ale i s kulturními rozdíly. Jako muslim nejlípe veřovné maso, protože je označováno za nečisté. „No fuj, vy jíte prasata? Ani mi o tom neříkej,“ směje se Ajmal. Překvapilo ho také, kolik kuřáků na univerzitě je. „U nás je to nepřípustné. A aby někdo kouřil před školou? My na to prostě nejsme zvyklí.“ V neposlední řadě si všiml rozdílu v získávání vzdělání v Čechách a v Afghánistánu. V Afghánistánu se na vysokou dostane pouze 1 % z těch, kteří se přihlásí. „Prostě jen nejlepší z nejlepších,“ dodává. Ajmala také udivilo, že se tu studenti učí převážně před zkouškami, zatímco v jeho rodné zemi je běžné učit se čtyři hodiny denně během celého semestru. „U nás i hodně mladí lidé myslí na budoucnost. Když se přihlásí na vysokou, tak ví, na jaké povolání se připravují. Středoevropané většinou řeší uplatnění, až když mají v ruce diplom.“

AFGHÁNISTÁN JE ZEMĚ, KTERÁ POTŘEBUJE POMOC

Když se ptám na to, jestli by chtěl v Čechách zůstat i po studiu, očekávám kladnou odpověď. „Ne, v žádném případě. Moc se mi tu líbí, ale Afghánistán je země, která potřebuje pomoc,“ říká Ajmal. Důvodů je ale víc. Ajmal se chce vrátit za svojí rodinou a přáteli, ale určitou roli hraje také finanční ohodnocení absolventů vysokých škol na trhu práce. „V Afghánistánu je vysokoškoláků minimum a jejich platy jsou podstatně vyšší než tady v Čechách. Taky mi trochu vadí, že na mě

- ▼ Mezinárodní studentský klub v Českých Budějovicích připravuje pro zahraniční studenty celoročně řadu zajímavých akcí. Hned na úvod to byla prohlídka města s českými mentory.

lidé budou vždycky pohlížet jako na cizince, i s diskriminací už jsem se setkal. Určitě se vrátím zpátky domů.“

RÁDI CESTUJEME, A PROTO JSME TADY, V SRDCI EVROPY

Dmitrij a Zhanara z Kazachstánu o návratu do svého rodného kraje nepřemýšlejí. Zhanara je v Budějovicích dva roky a krátce po příjezdu se seznámila s Dmitrijem, který v Čechách bydlí už třetím rokem. Na Jihočeské univerzitě jsou to jediní Kazaši. Co u nás nejvíce oceňují? „Kampus univerzity je taková malá poklidná vesnička. Je tam vše, co člověk potřebuje – menza, knihovna, koleje, učebny. Všechno je tu blízko, a to nejen v rámci univerzity. Kdybych chtěl studovat u nás v Kazachstánu, nejbližší vysoká by byla tři sta kilometrů od domova,“ říká Dmitrij. V Kazachstánu, ohromné zemi s velmi nízkou hustotou zalidnění, se vzdálenosti počítají na stovky a tisíce kilometrů. „V Čechách je všechno po ruce. Ale co je nejdůležitější? Můžeme cestovat do zahraničí!“ pochvaluje si Dmitrij. Z Kazachstánu je totiž

dovolené cestovat jediňe do Ruska. „My rádi cestujeme. I proto jsme tady, v srdci Evropy,“ doplňuje ho Zhanara. Jako neznalec země v ní žiňe za Uralem se ptám na počasí. Vyhovuje jim to české? „Tam, kde jsem dříve bydlel, je teď -30 °C. V létě zase extrémní vedra. Mírné klima nám určitě vyhovuje víc.“

V ČECHÁCH SE CÍTÍM JAKO DOMA

Daria z Polska přijela studovat na naši univerzitu v rámci programu Erasmus. Na Pedagogické fakultě si zvykla rychle. „Cítím se tu úplně jako doma. Mezi Čechy a Poláky nevidím skoro žádný rozdíl, jen Češi mi připadají více přátelští a otevření.“ Původně chtěla Daria v rámci Erasmu vyjet do Turecka, ale měla obavy z odlišnosti kultury. Svou roli sehrála i značná jazyková bariéra. „Polština je češtině hodně podobná, takže už docela dobře rozumím, jen mluvit jde zatím těžko. Ve škole ale problém nemám, protože studuji angličtinu,“ vysvětluje Daria.

Její kamarádky se rozhodly pro Českou republiku, tak se přidala a nelituje. Kdyby se

za půl roku nemusela vracet domů, aby završila bakalářské studium na tamní univerzitě, klidně by v Čechách zůstala déle. „Sice mi tu chybí můj pes a rodina, ale nemůžu říct, že by se mi nějak moc stýskalo. Budějovice jsem si zamilovala.“

JESTLI SE VÁM TU NĚCO NELÍBÍ, JEĎTE DO KAZACHSTÁNU

Rozhovor s cizinci studujícími u nás na univerzitě vede k zamyšlení, jak odhodlaní a cílevědomí dovedou někteří lidé být. Ne každému se ale povede překonat všechny překážky. „Přijel jsem do Čech s kamarádem, který bohužel ve škole nezvládl první semestr. Po roce a půl se vracel zpátky domů s nepořízenou,“ dodává Ajmal. My máme cestu ke vzdělání poměrně snadnou. Co by poradila Zhanara nám nevděčným Čechům, kteří jsme přeborníky na stížnosti, jak může být život (hlavně ten studentský) těžký? „Rada je jednoduchá. Jeďte do Kazachstánu...“ ●

Text: Eliška Hirková

Foto: Tomáš Stiborek, Tomáš Svoboda

Chtěli byste studovat v cizí zemi?

Pokud ne, proč? Pokud ano, pro kterou zemi byste se rozhodli? Vycestovali byste úplně sami?

JAKUB KOŘÁN, 25 LET, ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Nechtěl bych studovat v cizí zemi. Víím, že úroveň vzdělání v zemědělství je v rámci EU v ČR na vysoké úrovni, daleko vyšší než je v západní Evropě. Myslím, že je daleko lepší jet do zahraničí za pracovní zkušenosti, být tam tak 3–5 let a přivést si zpět do ČR nové nápady, které bych zde mohl aplikovat v praxi. Zvlášť co se týče potravinářských technologií, jsme z pohledu konkurenceschopnosti dost pozadu oproti ostatním evropským státům.

JANA ŘÍHOVÁ, 20 LET, FILOZOFICKÁ FAKULTA

Studium v zahraničí může být zkušenost k nezaplacení a zároveň je to dobrá možnost, jak poznat způsob života v cizí zemi. Na druhou stranu bych ale měla strach z jazykové bariéry a také by mi asi trochu chyběl domov.

Protože jedním z mých oborů je historie, líbilo by se mi studovat v nějakém městě plném historických památek, třeba v Itálii nebo Německu.

JOSEF NĚMEC, 21 LET, PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Pokud bych na to měl větší odvahu a snad i lepší komunikační schopnosti v cizím jazyce, tak určitě ano. Je to možnost, která je jisté k nezaplacení. Člověk nejenže pozná novou zemi a přátele, ale dokáže se o sebe postarat v dříve nepoznaném prostředí. Lepší by bylo vycestovat sám, ale mnohem pohodlnější je to s někým, koho znám. Kdybych měl možnost zvolit si nějakou zemi, tak volba by byla asi jasná – slunné Španělsko, tradiční deštivou Anglii, anebo některý ze severských států Evropy.

LENKA VEJVALKOVÁ, 20 LET, EKONOMICKÁ FAKULTA

Studium v zahraničí mě vždy lákalo. Poznávání kultury, studentů či navazování kontaktů zní jako jedinečná příležitost. Podle mě je nejlepší cestovat sama. Naučíte se spoustě nových věcí a hlavně komunikaci, i když to ze začátku není žádný med. S vycestováním již zkušenost mám a určitě se nebojím jet znovu. Ke studiu v zahraničí bych si zvolila jakékoliv severní státy. Například Finsko: jejich kulturu, přátelskost a zvyky jsem vždy obdivovala.

VÁCLAV VONDROVSKÝ

KOPE ZA ARCHEOLOGII

Nebyvá příliš časté, aby měl člověk o svém budoucím povolání jasno už na základní škole. Rodáka z Pivkovic u Vodňan Václava Vondrovského přivedl k archeologii jeho učitel na základní škole. Vystudovaný archeolog pořádá vlastivědné kroužky, chodil s dětmi na výlety a Vašek tak už na gymnáziu věděl, že bude buď učitelem dějepisu, nebo archeologem.

ARCHEOLOGIE, TO NENÍ JEN EGYPT

„Na archeologii se mi líbí, že to není jen sezení nad knihou, musíte si to poctivě nachodit v terénu,“ říká dnes už čtyřladvacetiletý student. Kdo si ale myslí, že archeologie je pouze o kopání a práci s lopatkou nebo detektorem, hluboce se mýlí. „Nález musíte vyčistit, popsat, analyzovat, to jsou další hodiny práce. Oblíbeným omylem je i to, že archeologie se dělá jen někde v Egyptě. Vždyť v Čechách prakticky není oblast, která by nebyla dotknutá člověkem. Ať začnete kopat kdekoli, pravděpodobně naleznete nějaký pozůstatek osídlení,“ vysvětluje mladý archeolog.

Vašek Vondrovský studuje prvním rokem magisterský program Archeologie na Filozofické fakultě. K jižním Čechám má silný vztah už z dob vlastivědných výletů, proto byla volba Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích logickým krokem. „Vážím si našeho ústavu, protože je tu dobrá atmosféra mezi učiteli i studenty. Pokud má člověk nápady a chce něco dělat, je mu to umožněno. To je i důvod, proč se teď můžu věnovat Linecké stezce a projektu Hrdlovka. Velkou výhodou je, že máme svoje laboratoře. Studenti si práci nemusí brát na koleje, mohou zajít do laborky a analyzovat soubory. Myslím, že náš mladý ústav je dobře našlápnutý, pomáhá nám i úzká spolupráce s Přírodovědeckou fakultou, díky níž jsme ovlivněni oborem archeobotanika,“ popisuje výhody studia na Archeologickém ústavu.

OD HRDLOVKY K LINECKÉ STEZCE

Ve chvíli, kdy Vašek dokončoval bakalářské studium, nebyl ještě otevřen magisterský obor. Zvažoval odchod na jinou univerzitu, ale nakonec se rozhodl na jihu Čech zůstat. „Měl jsem tu rozdělanou práci na analýze neolitického sídliště. To jsou stohy keramiky, které si člověk těžko vozí s sebou. Také mě tu drželo přátelství s kolegy a spolužáky,“ dodá-

vá. Mezidobí vyřešil kombinovaným studiem na Pedagogické fakultě, kde je nyní ve třetím ročníku. V budoucnu by tedy mohl mít cestu otevřenou i k učitelství dějepisu. Archeologie je ale pro něj větším lákadlem a práce má momentálně nad hlavu. Pokračuje v analýze neolitického sídliště Hrdlovka na Mostecku, o kterém napsal svoji bakalářskou práci. „Pan docent Beneš tuto lokalitu začal koncem 80. let zkoumat, v současné chvíli pracujeme na grantovém projektu, který má za cíl nálezy zpracovat. Dříve by mě nenapadlo, že se budu specializovat právě na neolit, první zemědělce, jejich keramiku a štípané nástroje. Ale chytlo mě to a rád bych se jednou zabýval i zatím málo probádaným neolitem na jihu Čech,“ nastiňuje plány do budoucna.

Spolu s kolegy Hankou Hojerovou a Martinem Ptákem také mapuje zaniklou Lineckou stezku a založili rovněž občanské sdružení Archeopark Netolice. „S nápadem na popularizaci málo známé Linecké stezky, která je obdobou Zlaté stezky, přišla jedna místní akční skupina. V uplynulém roce jsme se věnovali výzkumu a vytyčení předpokládané trasy, od nového roku nás čeká příprava publikace a textů pro naučné tabule,“ popisuje náplň práce pro nejbližší měsíce.

PRVNÍ NÁLEZ? PLECHOVKA OD RAJSKÉHO PROTLAKU!

Pro každého archeologa musí být zážitkem jeho první nález. Vašek s úsměvem vzpomíná na svůj první výkop, když se ještě jako student gymnázia účastnil mezinárodní letní archeologické školy. „Odkryli jsme vrstvu písku a narazili na krásnou černou vrstvu. Říkal jsem si, to bude určitě spáleniště tvrže. Jenže to byl nepořádek, který tam někdo naházal. Vykopal jsem dvacáté století! Tubu od rajského protlaku z roku 1968. Přesto mě to neodradilo. Později, už jako student, jsem se dostal na archeologické naleziště v Netolicích, tam už jsem si sáhl na opravdu staré věci,“ vzpomíná.

Archeologie je oborem poměrně náročným na čas. Vaškův typický pracovní den vypadá asi takto: „Vstávám v půl sedmé, snídám v laborce, tam jsem většinou do večera, pak jdu na byt, kde ještě sedím u počítače, takže se v poslední době snažím zařadit do svého života i sport. V semestru chodím na přednášky, jeden den v týdnu odpoledne mám kombinované studium na Pedagogické fakultě. Přes léto probíhají výzkumy v Netolicích a věnujeme se Linecké stezce, do toho pracuji na neolitickém sídlišti. Tento rok už mám zpracováno 13 tisíc kusů keramiky,“ popisuje výčet svých aktivit.

Mimořádně, vzpomínáte si na pravěkou vesnici, která vyrostla před Filozofickou fakultou během loňského festivalu Sofie se baví? I v tom má prsty parta z Archeologického ústavu.

Jako každého archeologa jej dokážou rozladit nelegální hledači s detektory kovů. „Samozřejmě, že se s tím setkáváme. Proto musíme naše objevy zveřejňovat s opatrností. Když vidím na německé burze nálezy, které by naplnily jedno muzeum a jsou evidentně z Čech, je mi z toho smutno. Archeologie je všude kolem nás, lidé by se ji měli naučit chránit,“ uzavírá Vašek Vondrovský. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Tomáš Stiborek

PROFESOR ERIK DE CLERCQ

OSUDOVÉ SETKÁNÍ

S ANTONÍNEM HOLÝM

Belgický virolog a profesor na Katolické univerzitě v Lovani Erik De Clercq (72) vzpomíná na více než pětaticetiletou spolupráci se světoznámým českým chemikem Antonínem Holým. Ta dala vzniknout mnoha patentům, několik látek se díky farmaceutickému partnerovi z USA podařilo úspěšně převést do formy léků. Léky jako Hepsera (proti žloutence typu B), Viread, Truvada a Atripla (proti infekci HIV) užívají miliony lidí po celém světě. Na naší univerzitě profesor De Clercq vyučuje v přeshraničním oboru Biological Chemistry.

Vzpomenete si na okamžik, kdy jste poprvé slyšel o viru HIV a nemoci AIDS?

Mám takový pocit, že poprvé jsem o AIDS slyšel v letadle na cestě do západní Kanady. Muselo to být v roce 1981, kdy byla nemoc identifikována. Řeknu vám, že jsem byl tou záhadnou nemocí fascinován.

Tušil jste, že to bude strašák, kterým se během let nakazí desítky milionů lidí?

Ne, to nemohl nikdo předpokládat. Na začátku nikdo nevěděl, že je to virová nemoc. Mohla to být autoimunitní nemoc, mohla to být bakteriální nemoc, cokoli. Fakt, že byl v roce 1983 virus izolován z nemocného pacienta, ještě nemusel znamenat, že virus je původcem tohoto onemocnění. Může to být i opačně – nemoc může být důvodem, proč se u vás virus objeví.

A dokázal jste si tehdy představit, že budete spoluvtůrcem nejpoužívanějšího léku na toto onemocnění?

Ne, to ne. Od 70. let jsem studoval chemické látky, které mohou být aktivní proti reverzní transkriptáze. To je enzym, který hraje důležitou roli v replikaci určitých virů. Ve Spojených státech poprvé vyzkoušeli sloučeninu nazvanou azidothymidine a zjistili, že je aktivní proti viru HIV. Ne každý v tu dobu vě-

řil, že HIV je původcem nemoci AIDS. Jedním z nich byl Peter Duesberg z Berkeley. Tvrdil, že původcem nemoci není virus, ale promiskuita. Nakonec ale zůstal v tomto názoru osamocen. Na konci 80. let už všichni věřili, že HIV je původcem nemoci AIDS.

Jaký je to pocit být u zrodu léku, který může pomoci tisícům lidí v boji proti zákeřné nemoci? Především musím říct, že to byly objevy vzniklé ve spolupráci s Antonínem Holým.

Je to společný úspěch, oba jsme si vzájemně pomáhali. Jsem samozřejmě šťastný a pyšný, že se naše přípravky staly, nemohu použít přímo slovo lékem, ale prostředkem pro léčbu infekce virem HIV. Lék na onemocnění AIDS bohužel stále neexistuje.

Zmínili jste Antonína Holého, se kterým jste tvořili tým, který stál u zrodu více než desítky patentů. Kdy jste se potkali?

Bylo to 6. května 1976 na konferenci v Göttingenu v Německu. Předtím jsme se neznali. Šlo o poměrně malé setkání asi třiceti lidí, všechno to byli excelentní chemici. Tedy až na jednoho, a tím jsem byl já. Jako doktor medicíny jsem tam byl trochu vetřelec (smích). To bylo poprvé, co jsem se setkal s doktorem Holým.

Něco nás k sobě vzájemně přitahovalo a dohodli jsme se na spolupráci. Tehdy ještě samozřejmě ne na vývoji léku proti infekci HIV, která v tu dobu ještě neexistovala. Pracovali jsme na virostatických přípravcích, například proti herpetickým virům, které způsobují tvorbu oparů. Až od roku 1985 jsme pracovali také na látkách účinkujících proti viru HIV.

Můžete popsat vaši roli a roli Antonína Holého ve společném výzkumu? Jak se vám spolupracovalo?

Bylo to poměrně jasně dané. Holý syntetizoval látky a já zkoumal jejich biologické účinky. Byl jsem vystudovaný lékař, Holý byl organický chemik – syntetik. Šestkrát nebo sedmkrát jsme se sešli v Praze, Holý byl v Belgii asi dvakrát. Telefon jsme nepoužívali, posílali jsme si dopisy, které byly vždy hodně dlouhé. Posílal mi chemické sloučeniny k posouzení, o několik týdnů později jsem mu poslal výsledky s komentáři a doporučeními. Někdy souhlasil, jindy měl zcela jiný názor. Byl pevný charakter a občas velmi

tvrdohlavý. Vzájemně jsme se velmi ovlivnili a respektovali. Komunikace probíhala v angličtině. Pokud vím, Holý angličtinu znal ze školy, nikdy nepobýval v Americe nebo Anglii, takže se učil jako samouk, což je úžasné. Také uměl velmi dobře německy.

U patentů je klíčové, aby je měl kdo dostat na trh. Jak vlastně došlo ke spolupráci s firmou Bristol Myers a později Gilead?

V roce 1985 jsem se setkal s mužem jménem Julius Vida ze společnosti Bristol Myers. Ptal se mě velmi asertivně, zda můžeme nabídnout něco nového. Odpověděl jsem, že v tuto chvíli ne, ale pracujeme na tom. Za půl roku přišel znovu. Řekl jsem mu, že máme velmi slibnou látku, ale je československého půvo-

du. Očekával jsem, že jako zástupce americké společnosti v tu chvíli ztratí zájem, ale opak byl pravdou, začalo ho to velmi zajímat.

Jak to?

Ukázalo se, že má asi československé kořeny. V Bristol Myers po návratu reportoval svým nadřízeným, mezi nimiž byl i ředitel přes chemii John Martin, že máme zajímavou sloučeninu, a doporučil s námi podepsat smlouvu. Poté nás John Martin přijel navštívit do Lovaně a Prahy. Později jsem s Vidou odjel do Prahy na jednání. Sedělo tam u velkého stolu asi třicet Čechů, spousta advokátů, a k tomu jeden chudák Belgičan a jeden chudák Američan (smích). Trvalo to asi dva roky, smlouva byla podepsána v roce 1988. Jenže pak se stalo něco nepředvídatelného.

Myslíte odchod Johna Martina z Bristol Myers?

Ano. John Martin odešel do malé kalifornské biotechnologické společnosti Gilead s patnácti zaměstnanci a stal se jejím viceprezidentem. S doktorem Holým jsme z toho vůbec

*Holý syntetizoval látky
a já zkoumal jejich
biologické účinky.
Vzájemně jsme se velmi
ovlivnili a respektovali.*

neměli radost, protože pro nás byl John Martin šampión, ztratili jsme v něm velkého podporovatele. Pak nás z Bristol pozvali do Ameriky, aby nám představili novou strategii. Na večeri nám Julius Vida u závěrečného dezertu řekl, že zítra nám šéf oznámí, že se s naší látkou už dále nepočítá. Byli jsme šokováni a hodně roztrpčení, tedy alespoň já, doktor Holý to asi dokázal lépe skrýt (smích). Měli jsme tak dobrý produkt a máme být potrestáni jen za to, že Martin odešel od Bristol?

Nakonec to byl ale začátek něčeho velkého. Ze společnosti Gilead se stal gigant a s Johnem Martinem se vám začalo říkat Holý Trinity, což je pěkná parafráze na svatou trojici.

To ale hodně předbíháme. Martin nám krátce poté volal, slyšel, co se stalo, a projevil zájem o naši sloučeninu. My jsme ale s Holým měli obavu spolupracovat s takto malou společností. Zkoušeli jsme oslovovat velké firmy, ale ani Holý ani já nejsme zrovna rození byznysmeni. Nakonec jsme se v roce 1991 sešli v Paříži se šéfy Gilead a podepsali jsme

s nimi smlouvu. Pro Tonyho i pro mě to byl krok do neznáma. Byli jsme oba profesori, nebáli jsme se o práci, báli jsme se o náš objev, o naši účinnou chemickou látku.

Dá se obecně říct, jak dlouho trvá proces mezi objevem, vývojem a uvedením na trh?

To záleží na konkrétním produktu. Například u Tenofoviru, který byl objeven v roce 1993, trvalo osm let, než byl uveden do prodeje jako Viread. To je poměrně rychlé, protože normálně to trvá více než deset let mezi objevem a prodejem.

Jaký přípravek považujete za váš největší společný úspěch? Je to právě Viread?

Ano, samozřejmě. Je zde ale mnoho dalších chemických látek, které jsme s Holým vynalezli, ale jsou stále v rukou společnosti Gilead. Je to součást strategie a taktické hry. Pokud máte úspěšný produkt, nevyměníte ho za jiný. Je to jako ve fotbale, kde také neměníte vítěznou sestavu. Mnoho skvělých objevů doktora Holého tak nebylo testováno

<< Profesor Erik De Clercq vyučuje na naší univerzitě biochemii v přehrančním oboru s univerzitou v Linci. Na snímku se svými studenty.

a pravděpodobně nikdy nespatri světlo světa ve formě léku, což ho frustrovalo.

A pokud se objeví nový virus? Dá se pak pohotově zareagovat?

Záleží to na konkrétním typu viru. Pokud zde bude zítra nový typ viru HIV, máme spoustu zkušeností a nový přípravek může být vyvinut velmi rychle. Pokud se objeví úplně nový virus, může to trvat deset let. Je to virus ohrožující rozvojové země, nebo rozvinuté západní země? I ekonomický faktor hraje svou roli.

Je vám 72 let. Ještě stále bádáte, nebo už se věnujete pouze výuce?

Momentálně se věnuji pouze výuce, protože před několika lety mi bylo odepřeno dělat výzkum. V Belgii musíte v 65 letech odejít do penze. Nemám k dispozici technické vybavení, nemám laboratoř. Jsem jako malíř, který stále může malovat, ale nikdo mu to neumožní. Je pro mě proto velkým potěšením, že mohu stále učit a psát. Nemohu psát o svém výzkumu, takže píšu o výzkumu jiných a píšu k tomu komentáře. Takže teď se naplno věnuji psaní a učení, jako třeba tady u vás v Českých Budějovicích. Kontakt se studenty mě udržuje v duševní svěžesti.

Neříkejte ale, že se vám hlavou stále nehoní nějaké nápady.

Víte, zkoušet vymyslet nové nápady není užitečné, pokud je nemůžete realizovat. Kdybych měl excelentní nápad, chtěl bych ho uskutečnit. A to nemohu. Ale mám psaní a to mi nikdo nemůže zakázat.

Máte ve svých dvaasedmdesáti letech vůbec volný čas?

Ve volném čase se věnuji svému koníčku, kterým je výuka studentů. Jednou jste učitel

„Holý Trinity“ pohromadě. V roce 2009 obdržel Erik De Clercq (uprostřed) spolu s Antonínem Holým čestný doktorát Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Ředitel společnosti Gilead John C. Martin byl u toho.

a tím zůstanete navždy. Co jiného bych měl dělat? Nemůžu se najednou stát umělcem nebo zpěvákem. Musíte sledovat to, co celý život děláte, neustále se jako učitel zlepšovat. Také rád cestuji. Můj syn žije v Hong-Kongu, takže za ním jezdím, a také vyučuji na univerzitách v Číně, Koreji nebo Japonsku. Používám univerzální jazyk a tím jsou chemické vzorce. Takhle studentům předávám své informace.

Jak vnímáte jako Belgičan občasně separatistické tendence ve vaší zemi? Ostatně i vaše domovská Katolická univerzita v Lovani byla rozdělena na vlámskou a valonskou část.

To je spíše otázka pro diplomata. Víte, je rozdíl mezi jazykem, kterým mluvíte, a vašim cítěním. To, že se ve valonské části mluví francouzsky, ještě neznamená, že se tam lidé cítí být Francouzi. To samé platí o lidech z Flander. Já mluvím vlámsky, ale necítím se být Holanďanem. Ve skutečnosti je to asi poslední země, se kterou bych chtěl být identifikován (smích). ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motej, Václav Pancer

OMEGA3KAPR

NA VÁNOČNÍ STŮL

Štědrovečerní kapr je neodmyslitelným symbolem českých Vánoc. Ročně se naši nejpobulárnější ryby vyprodukuje na 18 tisíc tun a tvoří tak přibližně 90 % veškeré rybí produkce v ČR. Fakulta rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích už druhým rokem nabízí „vylepšeného“ omega3kapra, jehož maso obsahuje ve zvýšené míře zdraví prospěšné nenasycené mastné kyseliny.

Třízní kapr dosáhne žádané váhy tři až čtyř kilogramů po třech čtyřech letech chovu. Pro tyto účely se chovají pouze plemena, která mají dobré přírůstky. Většina chovných kaprů jsou kříženci dvou linií, které se dotáhnou do podoby takzvaných finálních hybridů. Díky dotacím státu může fakulta udržovat také linie kaprů, kterým by jinak pro jejich menší užitkovost hrozilo vyhynutí.

OD PLŮDKU K NÁSADE

Fakulta rybářství a ochrany vod disponuje vlastní líhni kaprů. V červnu probíhá výtěr ryb, váčkový plůdek kapra pak putuje do samostatného mělkého rybníčku. Ten samozřejmě žije v monokultuře, kde jej neohrožují

dravé ryby. Dvouletý kapr vážící půldruhého kilogramu se jako takzvaná „násada“ vypustí v březnu do již většího rybníka. V tuto chvíli už se oddělí od běžné produkce budoucí omega3kapři a začíná fáze speciálního příkrmování. Mimochodem, proč příkrmování, a ne krmení? Kapr je všežravec a na rozdíl od pstruha nebo lososa, kteří žijí ve speciálních chovných zařízeních a jsou odkázáni pouze na krmnou směs, má kapr přirozenou potravu v planktonu a hmyzu. Granule jsou tak pro budoucího omega kapra spíše jen přilepšením, díky kterému dostává potřebné tuky a sacharidy pro lepší růst.

JAK VYPRODUKOVAT OMEGA3KAPRA

Běžně chovaný kapr se přikrmuje obilím. Rychleji sice vyrostе, ale pro lidské zdraví nemá tato technologie chovu přidanou hodnotu. Oproti tomu omega3kapr se přikrmuje speciálními granulami. Jejich receptura je založena na řepkových výliscích a extrudovaném lnu. Složení krmné směsi není tajné, kdo chce, může si je najít na úřadu průmyslového vlastnictví. Ale pozor, jedná se o patent Fakulty rybářství a ochrany vod. Pokud byste chtěli omega3kapra produkovat sami, musíte si zakoupit licenci. Pro zdárný výsledek však nestačí jen přikrmovat

granulemi, chov omega3kapa je možný jen při pečlivě navržené obsádce. Příkrmování vyžaduje zvýšenou péči, musí se častěji krmit po menších dávkách, protože granule se ve vodě rozpadá.

OMEGA3KAPR SE VYLOVÍ JAKO POSLEDNÍ

Na podzim začínají výlovy rybníků, právě rybářské žně. Omega3kapa je chován na fakultním rybníku ve Vodňanech a loví se až jako poslední. Ryba má totiž tukové zásoby, které obsahují žádoucí mastné kyseliny. Pokud přemístíme kapa z rybníku do sádky, ryba začne metabolicky využívat své zásoby tuku a ubývá na váze. Tento mechanismus je využíván i u klasického kapa a vede k „vyčištění“ organismu ryb od bahnitě chuti. Kapa na sádkách zůstává tři nebo čtyři týdny, delší sádkování už by vedlo ke snížení obsahu vánočního prodeje. Nejprve se musí udělat analýza tuků několika odlovených exemplářů, teprve poté je možné deklarovat, že se jedná o omega3kapa. Sto metrů omega kaprů samozřejmě není fakulta schopná prodat sama, přes fakultní prodejnu. Rybu tak můžete od 20. do 23. prosince pořídit také před rektorátem, na prodejním stánku v Říčanech u Prahy nebo před pražskými obchodními centry Nový Smíchov a Eden.

FAKULTA MÁ SVOJI RYBÍ PRODEJNU

Kdo zažil vynikající rautové úpravy kapa od vedoucího fakultní prodejny Ryby pro zdraví Eduarda Levého, je na nejlepší cestě vytvořit si na rybím mase závislost. Vynikající je například kapří tatarák, který si uchovává nejvíce omega3 mastných kyselin. Ty se totiž rozkládají tepelnou úpravou, při zpracování se proto doporučuje příprava ryby v páře nebo pečení v horkovzdušné troubě při 150 stupních. V Čechách je bohužel hlavní pří-

pravou pokrmů smažení, i když ani to zcela nezničí kvalitu masa. Fakultní obchůdek Ryby pro zdraví najdete v Českých Budějovicích na Husově třídě. Mají tu sortiment od kapřích hranolků, pomazánek, paštik až po mražené ryby. Ke kaprovi dostanete leták a recepty od kuchařů z Lázní Poděbrady. Právě ti jako první úspěšně vyzkoušeli na lázeňských hostech účinky omega3kapa. Teď už si jej na štědrovečerní tabuli můžete dopřát i vy. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Tomáš Stiborek, archiv FROV JU

VÁNOČNÍ PRODEJ OMEGA3KAPRA V KAMPUSU

Od pátku 20. do pondělí 23. prosince od 8 do 17 hodin bude na parkovišti před rektorátem/Filozofickou fakultou probíhat prodej živých omega3kaprů. Cena za kilogram je stanovena na 95 Kč. Hotové rybí výrobky nebo vánoční rybí polévku můžete koupit také v prodejně Ryby pro zdraví na Husově třídě 458/102.

SLEDUJTE SVŮJ DECH

Předvánoční období má být dobou klidného a pokorného očekávání, a zatím pro mnoho lidí znamená ještě větší stres než obvykle. Jak se tomu bránit, a to nejen o svátcích, radil nedávno na Zdravotně sociální fakultě doc. MUDr. Petr Zach, CSc. Na ZSF učí anatomii a práci se stresem.

Máte obecně platnou radu, jak se zklidnit – třeba právě proto, aby svátky byly opravdu sváteční?

K tomu slouží techniky práce s myslí. Je třeba mít zdravou sebedůvěru a díky ní si Vánoce nebo jinou situaci přizpůsobit svým potřebám a požadavkům. Zdravá sebedůvěra ale vychází ze schopnosti prospívat sobě i okolí a být si toho navíc ještě vědom, což je v mnoha profesích orientovaných na zisk docela problém.

To jsme začali pěkně zostra. Dá se s tím něco dělat?

Sám jsem se s tímto problémem setkal, a proto nabízím instantní techniku s dechem: zkuste sledovat svůj dech. Často nedýcháme pravidelně, zejména pokud s někým komunikujeme, nakupujeme nebo pracujeme. Tohle nepravidelné dýchání (nádech a výdech) vede k nepříjemným stavům myslí, ale i k situacím, které by v případě pravidelného dechu buďto ani nenastaly, nebo by se rychleji rozpadly.

Co učíte na ZSF a jak dlouho tu působíte?

Na ZSF učím dva předměty: anatomie a práce se stresem. Začínal jsem asi před dvanácti lety, kdy ještě fakulta nebyla v takovém roz-

květu jako nyní, anatomii, a teprve po letech jsem přidal práci se stresem.

Jakou máte při výuce meditačních technik odezvu?

Odezva je často bouřlivá, studenti litují, že jsem je to neučil hned v prvním ročníku. Protože meditační technika stabilizuje pozornost a umožňuje zvládat sebe sama způsobem těžko srovnatelným s jinými technikami práce na sobě. Představuje jakýsi zoufale chybějící článek v celém řetězu vzdělávání.

Jsou mladí lidé otevřenější k oborům, které souvisejí s duší člověka, než tomu bylo dříve?

Jsou mnohem otevřenější. Neumím si představit, že by v době mého studia před 25 lety někdo přišel s meditační technikou a že bychom ho jako studenti poslouchali. Asi to souvisí s krizí duševního vývoje, kdy je navzdory velice dobrému materiálnímu zázemí čím dál více lidí v soukromí nešťastných.

Co s tím? Může pomoci vzdělávání?

Ideálně by se mělo začít s dětskou verzí výuky meditačních technik již na základní škole. Učit děti, že mohou mít důvěru v sebe sama i bez ohledu na soupeření se spolužáky a prospěch ve výuce. Klasické vzdělávání bez

důrazu na duchovní hodnoty je v podstatě časovanou bombou, která se vždy projeví na prahu dospělosti averzí ke společnosti a jejím hodnotám – což je často jev skrytý pod povrchem naučených rolí. Okruh posluchačů by se tedy mohl rozšířit prakticky na kohokoliv, kdo by měl zájem – od veřejných institucí po soukromé. Pakliže by se technika rozšířila plošně, lidé by byli celkově spokojenější.

Vyučujete anatomii – je znalost tohoto náročného oboru užitečná i pro neurovědy, rehabilitace atd.? Jak toto propojení v praxi uplatňujete?

S tím jsem si léta lámal hlavu. Pak mi došlo, že na úrovni mých přednášek pro studenty platí, že naslouchají celkem ochotně anatomickým tématům v případě, že já sám témata aktualizuji o klinické souvislosti, odkazy na srovnání s biologií u živočichů a hlavně když беру na studenty ohled a snažím se jim spíše pomoci, než je stresovat. Anatomii zapomenou snad všichni, kdo se ji učili – bez rozdílu. Zůstane pouze vzpomínka a schopnost si požadované informace v případě potřeby dohledat, což v éře internetu není takový problém.

Působil jste v Americe a jste v kontaktu i s jinými zahraničními odborníky. Jaký je rozdíl mezi vnímáním meditačních technik u nás?

U nás je pole pro meditační techniky více otevřené. V USA, kdybyste chtěla zavést na katedře meditační techniku a nikdo by s tím neměl zkušenosti, by to byl problém. Na druhou stranu, pokud se vám to ale podaří prosadit, jako třeba prof. Richardu Davidsonovi z Wisconsinské univerzity, tak máte téměř vládní podporu. Bere se to tam pak vážněji. Nejlepším příkladem může být nedávno proběhlá konference Mind and Life Institutu pod vedením Dalajlámy v indické Dharamsale, které se zúčastnila třeba vedoucí celé sekce National Institute of Health pro psychiatrii Nora Wolkow. U nás se na nejvyšších

úrovních stále lidé do těchto problematik nezapojují.

Zdá se mi, že přibývá nabídek, jak se naučit meditovat. Pokud ano, z čeho tato nabídka vyplývá? Roste i počet účastníků?

Možností je skutečně mnoho, na univerzitě však máme obrovskou výhodu v naší snaze o co neobjektivnější a nejpravdivější podání skutečnosti. Poptávka roste, protože počet lidí, kteří dosáhnou svých cílů, a přesto jim cosi podstatného v životě schází, se také zvyšuje. Za totality nikdo nevěděl, jaké to je, když se mu povede vlastní projekt. Teď je situace úplně jiná, kdekdo podniká a plní si své plány a sny, což se mu ale ne vždy daří. Takže si myslím, že cena lidí ovládajících techniky meditace ještě poroste.

Slovo stres patří v současnosti k nejčastěji používaným slovům. Je obsah tohoto slova správně chápán, nebo je to občas spíš moderní výmluva?

Je to spíše nepřesné označení pro subjektivně nepříjemný stav mysli či těla, kterého se nelze jen tak zbavit, zajdeme-li na kávu nebo do kina. Týká se to hlavně mysli. Spousta lidí má pocit, že by potřebovala zastavit vnitřní monolog nebo prostě upadnout do spánku, což ale věc také nevyřeší. Myslím si, že v Čechách se toto slovo začalo ve větší míře používat tak před deseti lety. Podobně je tomu i v ostatních zemích.

Máte nějakou fintu na to, jak „zaručeně“ ovládnete svůj vlastní stres?

Pakliže mne semele něco, co je mocnější, tak jsem na placičku jako každý. Ale pak to rozmedituji a v ideálním případě ještě z negativy situace vytěžu energii pro sebe nebo i pro okolí. Příroda na to má přirovnání k pávovi – když tento pták pozře určitý jed v potravě, nejenže neonemocní, ale rozzáří se mu barvy na perech. ●

Text: Alena Binterová

Foto: Tomáš Stiborek

NAUČNÁ STEZKA

PRO CELOU RODINU

Stezka „Pracujeme s přírodou“ má za cíl představit populárně naučnou formou obory Zemědělské fakulty, od pěstování rostlin po chov zvířat. Dozvíte se o ekologickém zemědělství, meteorologii, genetice, ochraně přírody, kvalitě potravin či myslivosti. „Všech dvanáct panelů dávali dohromady naši pedagogové tak, aby byly dobře srozumitelné a mohly sem chodit rodiny s dětmi nebo mateřské školky,“ říká koordinátorka projektu Veronika Joklová. Nečekejte ale žádné interaktivní hrátky. Někomu se popularizace směrem k dětskému publiku povedla velmi dobře, někde by s pochopením textu bojovali i jeho vysokoškolsky vzdělaní rodiče. Všechny panely ale obsahují velmi bohatý obrazový materiál a občas se dozvíte opravdové zajímavosti. No řekněte, věděli jste, že v Dánsku je chováno dvakrát více prasat, než zde žije lidí, že kočičí moč svítí v ultrafialovém světle nebo že se na jatkách v ČR mohou od loňska porážet i krokodýli?

V listopadu byla v areálu Zemědělské fakulty pro veřejnost otevřena naučná stezka „Pracujeme s přírodou“.

Dvanáct zastavení s informačními tabulemi je příjemnou hodinovou procházkou, kterou si díky výběhům se zvířaty užijí i vaše děti.

Co však vaše děti zcela jistě ocení, jsou výběhy pro hospodářská zvířata. Zemědělská fakulta chová několik genových rezerv ohrožených hospodářských živočichů, například českou červinku, přeštické prase nebo slezského norika. Je sympatické, že se o nich pouze nedočtete z cedulí, ale můžete se s nimi seznámit „naživo“.

„Za posledních třicet let se snížily stavy skotu o třetinu. Naopak chov koní jde velice rychle nahoru, před patnácti lety bylo v republice asi 18 tisíc koní, dnes se chová 80 tisíc koní,“ říká docent Miroslav Maršálek z Katedry speciální zootechniky a ukazuje směrem k ohradě na dvě kobyly starokladrubského koně. Ty Zemědělská fakulta koupila před několika měsíci z Národního hřebčína v Kladrubech. „Je to představitel nejstaršího českého plemene koní, které tu chováme jako genetický živočišný zdroj,“ dodává docent Maršálek. K dalším původním plemenům koní patří slezský norik, hucul a českomoravský belgický kůň.

- << Veronika Joklová koordinovala projekt naučné stezky na Zemědělské fakultě
- < Stezku slavnostně otevřeli děkan Zemědělské fakulty Miloslav Šoch a prorektorka Dagmar Škodová Parmová
- > Tři a půl metru vysoký rak zdobí stezku ve Vodňanech
- ✓ Koordinátor projektu Miroslav Boček u sochy vzy velké

Opodál stojí ve výběhu statný býk, zástupce původního českého plemene česká červinka. Fakulta chová také přeštická prasata, ta ale při putování naučnou stezkou nevidíte. Jedno z dvanácti zastavení se věnuje původním českým druhům ovce domácí. Ve výběhu tak uvidíte ovce valašky a šumavky, které jsou zahrnuty do světového genofondu plemen ohrožených hospodářských zvířat.

Na naučné stezce si dále přečtete o otřesných způsobech pašování papoušků, seznámíte se s druhy mraků, které jsou spolehlivými ukazateli počasí, dozvíte se, jak je to s rekultivací povrchových lomů a co by mělo charakterizovat správného myslivce.

Fakulta také v rámci stezky představí svá políčka pro pěstování zemědělských plodin. V době otevření stezky byl již konec vegetačního období, ale příští rok budou plodiny znovu k vidění. „Budou tu zastoupeny jak majoritně pěstované plodiny, jako je pšenice, kukuřice, ječmen, řepka, tak i ty minoritní, například len nebo pohanka. A nezapomněli jsme ani na české „zelené zlato“ – chmel otáčivý,“ popisuje docent Jan Bárta z Katedry rostlinné výroby a agroekologie. ●

Obě naučné stezky vznikly v rámci projektu ScienceZOOM, jehož cílem je propagovat vědecké a výzkumné aktivity na Jihočeské univerzitě. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Text: Miroslav Vlasák, Miroslav Boček

Foto: Aleš Motejl, Tomáš Stiborek

NAUČNOU STEZKU MAJÍ I VE VODŇANECH

Ve Vodňanech otevřeli naučnou stezku už v září. Návštěvníci si mohou projít naučný okruh s názvem Věda je voda, který originálním způsobem spojuje vědu a umění. Témata, kterými se výzkumníci na Fakultě rybářství a ochrany vod zabývají, přibližuje pětice soch s informačními tabulemi. Před budovami fakulty tak stojí tři a půl metru vysoký růžový rak nebo omega3kapr ve stylu houpačky. Sochy vytvořil mladý tým výtvarníků pod vedením Matěje Hájka z pražského uměleckého uskupení Trafačka.

„Cílem stezky je přiblížit srozumitelnou a netradiční formou vědecké aktivity fakulty. Vedle raka a omega3kapra jsou další stanoviště stezky věnována tématu vody, biomonitoringu a vzy velké – největší je-seterovité ryby na světě,“ říká koordinátor projektu Miroslav Boček.

NOVÉ CESTY V LÉČBĚ ONKOLOGICKÝCH ONEMOCNĚNÍ

Myslíte si, že je běžným vedlejším účinkem chemoterapeutické léčby zvracení, špatný krevní obraz a vypadávání vlasů? Myslíte se, za hranicemi naší republiky jsou pacienti, kteří při onkologické léčbě tyto nepříjemné stavy neznají. MUDr. Ing. Bc. Markéta Kastnerová, Ph.D., z Katedry výchovy ke zdraví Pedagogické fakulty JU se této problematice intenzivně věnuje.

NA ZÁMKU THEUERN

V říjnu jsem se jako čestný host zúčastnila konference Schwarzenberg Lectures na zámku v Theuern nedaleko Ambergu v Bavorsku, která se pořádala pod záštitou MUDr. Therese Schwarzenberg z Vídně. Téma bylo věnováno inovativním způsobům léčby onkologických onemocnění.

Paní doktorka Therese Schwarzenberg vedla do svého těžkého sportovního úrazu v roce 2004 ve Vídni všeobecnou lékařskou praxi s důrazem na alternativní terapeutické metody. Po svém těžkém úrazu se nemohla vrátit ke své lékařské činnosti, ale zůstala v kontaktu se svými kolegy a i dnes pomáhá na svět zajímavým alternativním metodám. Domnívá se, že současná léčba onkologických onemocnění do určité míry stagnuje a vykazuje malé terapeutické úspěchy. Chemoterapie a radioterapie jsou často nespecifické a vykazují mnoho vedlejších účinků. Proto si myslí, že je třeba hledat stále nové terapeutické cesty.

Cílem konference v Theuern bylo uvést v diskusi inovativní přírodovědné a medicínské terapeutické metody, podle možností je integrovat do současného systému a současný systém jimi obohatit. Byla představena psychosomatická medicína, medicínská imunoterapie, vysokodávková terapie vitamínem C, NADH (coenzym-1) a mitochondriální medicína.

V Českých Budějovicích jsme se poprvé inovativním způsobům léčby věnovali letos na květnové přednášce, kdy Škola přírodní medicíny KAMATRE ve spolupráci s Pedagogickou fakultou pozvaly paní dr. Therese Schwarzenberg s jejími kolegy, prof. Birkmayerem z Rakouska a dr. Rätzlem z Německa, k nám do ČR, aby představili nám dosud neznámou léčbu za pomoci coenzymu-1 (NADH). Tady jsme navázali užší spolupráci. Abychom možnosti, které se naskýtají za hranicemi naší republiky, představili také naší veřejnosti, pozvali jsme v prosinci profesora Birkmayera z Vídně ještě jednou do Českých Budějovic, aby laickou i odbornou veřejnost podrobněji seznámil s možnostmi a terapeutickými účinky NADH.

POZITIVNÍ ÚČINKY NADH

NADH je biologická forma vodíku a reaguje s kyslíkem přítomným v každé buňce za vzniku energie a vody. Čím více NADH má buňka k dispozici, tím více energie může produkovat, tím lépe funguje a tím déle žije. NADH se vyskytuje ve všech buňkách žijících zvířat a rostlin. Kromě toho se nachází také v naší denní stravě, nejvíce v masě a rybách. Z toho je ale, pokud vůbec, přijato jen minimální množství, neboť NADH je kyselými žaludečními šťávami ihned odbourán. Proto bylo nutné jej dostat do stabilizované formy v podobě doplňku. NADH plní řadu fyziologických funkcí a podílí se na více než tisíci pochodů látkové výměny. Zvyšuje energii v srdečních buňkách, opravuje škody DNA a regeneruje poškozené buňky, je obzvláště silným antioxidantem, redukuje hladinu cholesterolu a snižuje vysoký krevní tlak, posiluje imunitní systém, zvyšuje produkci dopaminu a serotoninu, stimuluje produkci nitroxidu (NO) a tím zlepšuje prokrvení všech orgánů, obzvláště mozku a srdce.

NADH je možné využít v léčbě mnohých zdravotních problémů, jako je např. chronická únava, deprese, u symptomů spojených s menopauzou, u nadváhy, při narušené činnosti mozku, u poruch paměti a demence, u Parkinsonovy choroby, roztroušené sklerózy, u mozkové mrtvice, v léčbě rakoviny, u glaukomu a při degeneraci makuly, při artritidě a artróze, nyní je NADH testováno také jako analgetikum. Veškeré účinky NADH jsou prokázány dvojitě slepými křížovými studiemi. NADH má své využití také u zdravých lidí. Pomáhá při zvýšení mozkové činnosti, při spánkovém deficitu, při pásmové nemoci a proti stárnutí (anti-aging účinek). NADH také zvyšuje tělesný výkon, ale přitom není na seznamu látek považovaných za doping. Dvacet miligramů NADH snižuje hladinu alkoholu o 1 promile za 30 minut.

U NÁS SE O NADH ZATÍM MOC NEVÍ

Vzhledem k tomu, že o NADH v České republice víme zatím jen poměrně krátkou dobu, máme zkušenosti pouze u rakoviny, chronického únavového syndromu a zeledného zákalu. Často doporučuji kombinovat NADH s dalšími antioxidačními a protizánětlivými látkami, jako je vitamín C a selen, čímž se účinek NADH ještě zvyšuje. Pacienti, kteří absolvují chemoterapie a užívají NADH, mají více životní energie a netrpí nežádoucími účinky chemoterapie. NADH je zatím registrován jen jako potravinový doplněk, ale v současné době je již v posledním stádiu testování jako lék na Alzheimerovu chorobu.

Další Schwarzenberg lectures se uskuteční 22. března 2014 v Praze. Pozváni jsou zahraniční odborníci zabývající se novými inovativními terapiemi, jako dr. Haffelder ze Stuttgartu, dr. Reif a Kellner z Zürichu, dr. Gariaev z Moskvy. Prof. Birkmayer bude opět přednášet o NADH. Z ČR se představí centrum protonové terapie v Praze a dr. Karel Erben, který bude mluvit o homocysteinu v etiopatogenezi civilizačních onemocnění. ●

Text: Markéta Kastnerová

Foto: archiv Markéty Kastnerové

KDO BYL J. P. ONDOK?

„Vítám tě mezi námi, Petře!“ Těmito slovy profesora Karla Skalického začal blok přednášek a vzpomínání na kněze, teologa a botanika Josefa Petra Ondoka. Právě jemu bylo věnováno sympozium na Teologické fakultě Jihočeské univerzity začátkem listopadu. Zúčastnilo se ho více než sedmdesát lidí, a jak bylo možné z jejich povídání slyšet, většinu z nich Petr Ondok ovlivnil. Svou statečností, kterou prokázal při pobytu v komunistických lágrech, svými filosofickými myšlenkami, matematickou logikou, svým chováním, činy i kněžskou službou.

Josef Petr Ondok se narodil v roce 1926 v jihočeských Mydlovarech. Maturoval na Gymnáziu J. V. Jirsika v Českých Budějovicích a pak šel studovat teologii do brněnského semináře a též filosofii na Masarykovu univerzitu. Jako student češtiny a filosofie v 50. letech musel vykonávat povinnou školskou službu, a tak se dostal až do vesnice Zlaté Hory u česko-polských hranic. Tam ho také zatkli estébáci, přímo při vyučování. Ve vykonstruovaném procesu „Bárta a spol.“ byl odsouzen roku 1952 k sedmnácti letům vězení za údajnou velezradu. Ve skutečnosti se komunistům nelíbilo to, že byl Josef o dva roky dříve vysvěcen na kněze a že pracoval ve vzdělávacích a pastoračních katolických kroužcích.

Prošel věznicemi Mírov, Jáchymov, Leopoldov a Valdice. O životě za mřížemi napsal po sametové revoluci působivou knihu Muklovský Vatikán. Slovy autora šlo o pokus „evokovat atmosféru života v kriminále ve zcela konkrétní podobě“. Právě tuto knihu vyzdvíhl na sympoziu historik, profesor Jiří Hanuš. Zamýšlel se nad tím, jak velkou váhu mají Ondokovy vzpomínky v pojetí historie.

Domů z vězení se Ondok vrátil po dvanácti letech. Údajně pomohla žádost Jednotného zemědělského družstva Mydlovary. To si stěžovalo, že má nedostatek zaměstnanců a že Josef, rodák z obce, by se jim do party hodil. Práce se mu v JZD ale nelíbila, chtěl jinam. Shodou okolností se dostal do třeboňského Botanického ústavu Akademie věd jako technik. Jak uvádí tehdejší Josefův kolega Jan Květ, ekologie mokřadů jistě nebyla původním zájmem filosofa a teologa. „Ale jakmile přišel do nového prostředí, chopil se nabídnuté příležitosti a jeho znalost matematiky a matematického modelování ho brzy učinila cenným členem třeboňského pracoviště po dalších více než pětadvacet let.“

Docent Jan Pokorný z Biologického ústavu při své přednášce připomněl nejenom jeho přínos v oboru biologie, kdy v krátkém čase dokázal psát mezinárodně uznávané práce, ale mimo jiné i Ondokům smysl pro humor. „Stálo by za to číst si jeho básně a epigramy, které věnoval svým přátelům a známým. Byly výstižné a vtipné. A také založil v Biologickém ústavu Klub padesátníků,“ uvedl Jan Pokorný a četl krátce ze stanov tohoto klubu, který se vysmíval komunistickým stranickým stanovám. „Klub je vybudován na federativním principu. Sdružuje občany obého pohlaví za účelem vzájemné pomoci a útěchy při překonávání potíží stáří. Každý člen zastává funkci, pokud se funkcí nedostává, musí být tyto zavedeny...“ Humor Petra Ondoka inspiroval i k sepsání knihy Bereme smích vážně? V ní se zamýšlí nad tím, jak smích ovlivňuje životní postoj člověka v jeho sociálních komunikačních vazbách i v jeho náboženských postojích.

Josef Petr Ondok se věnoval i duchovní činnosti. V roce 1969 se stal výpomocným duchovním v kostele Panny Marie Růžencové v Českých Budějovicích. Přípravoval a zároveň pořádal bohoslužby, oblíbené byly jeho biblické hodiny, a to zvláště mladými studenty. Později se zaměřil na bytové

semináře. V 70. letech o souhlas vykonávat duchovní činnost přišel a jako kněz mohl působit znovu až po roce 1989. Ondok se hlásil ke komunitě petrinů a právě jeho kněžskou službu a řeholní život připomněl na sympoziu představený kongregace petrinů Tomáš Cyril Havel.

Když se v roce 1991 zakládala Teologická fakulta v Českých Budějovicích, dostal Ondok nabídku, zda by na ní nechtěl učit. Přednášel studentům dějiny filosofie, etiku i speciální metafyziku. Na Katedře filosofie a religionistiky působil až do své smrti v roce 2003.

Na sympoziu byla po Josefu Petru Ondokovi slavnostně pojmenována knihovna Teologické fakulty. A poutavými slovy jí slávu popřál Karel Skalický: „Petře. S jedním oslovením se dovoluji na tebe se obrátit. Kmotře Petře, kmotře naši jihočeské teologické knihovny. Kmotře v původním, ryzím, křesťanském smyslu kmotra jako učitele a vychovatele ke stále plnějšímu poznání a konání pravdy Kristovy... Ujmi se prosím svého kmotrovství a vyprošuj nám u trůnu beránka obětovaného a vzkříšeného, ať nepřestaneme vyzařovat to, co jsi vyzařoval ty ke Kristově nehynoucí úctě, chvále a slávě. To staň se a budiž.“ ●

Text: Kateřina Kabrnová

Foto: archiv Teologické fakulty

Josef Petr Ondok napsal více než stovku přírodovědeckých prací a studii, dvě desítky filosofických a teologických článků a několik knih: *Důkaz nebo hypotéza Boha?; Člověk a příroda, Hledání etického vztahu; Bioetika; Bereme smích vážně?; Čmelák asketický. Úvahy o křesťanské spiritualitě* a poslední vydanou *Muklovský Vatikán*.

Z EKONOMKY UČITELKOU V KOLUMBII

Napadlo vás někdy, že byste ve svých pětadvaceti letech měli zkušenosti jako au-pair v Anglii, servírka na Mallorce, pracovnice marketingu v Turecku, obchodní zástupkyně v Indii a učitelka v Kolumbii? Pro Marcelu Rešlovou, čerstvou absolventku oboru Řízení a ekonomika podniku, se stalo hlavní náplní jejího života cestování a získávání zkušeností v zahraničí. Z Ekonomické fakulty JU se propracovala až na „konec světa“.

NEDOKÁŽU ZŮSTAT NA MÍSTĚ

Když jsem začala cestovat, poznávat nové světy, kultury a přátele, najednou jsem si nedokázala představit, že bych v budoucnu zůstala na jednom místě, v jednom městě, v jedné zemi. Když člověk něco opravdu chce, tak si za tím musí jít. Já si každý rok naplánovala, co chci stihnout, udělat, kam se chci podívat, a vyšlo to! Cestuji s minimálním rozpočtem – z vlastních úspor, s podporou rodiny, ale hlavně v cizině pracuji, abych se uživila. Hledám příležitosti, a ne výmluvy, proč to nejde. Shrnu-li to do jedné věty, v Evropě jsem se otrkala, v Turecku jsem se naučila respektovat odlišnou kulturu, v Indii jsem se přestala bát a momentálně žiji v Kolumbii, kde jsem velice spokojená.

TĚŽKÉ ZAČÁTKY NA MALLORCE

Odrasovým můstkem pro mě bylo léto roku 2008, které jsem strávila jako au-pair v Anglii. Zprvu se mi do zahraničí vůbec nechtělo, ale nakonec jsem podlehla přesvědčování mých rodičů, abych vyrazila na zkušenou. Dnes jsem za toto rozhodnutí velice vděčná, v Anglii jsem se osamostatnila, rozmluvila a získala tak potřebnou dávku sebevědomí pro své další cesty. O dva roky později jsem

se rozhodla využít příležitost ke studiu v rámci programu Erasmus ve Španělsku – hlavní motivací pro mne byla touha naučit se španělsky. K aklimatizaci na jihu Evropy jsem si zvolila ne zcela tradiční způsob, a to pracovat v kavárně na Mallorce. Začátky byly ale velice krušné. Když na mě místní obyvatelé spustili katalánský s jejich mallorquinským dialektem, byla jsem ztracená. Přiznám se, že jsem pár nocí probrečela a litovala, do čeho jsem se to pustila. Postupně jsem se slovíčka učila ukazováním na věci, začala jsem opakovat věty a používat jejich obraty. Když jsem se v září přesouvala do Madridu na studijní pobyt, už jsem bez problémů konverzovala.

POP RVÉ V ISLÁMSKÉ ZEMI

V roce 2012 jsem si prodloužila studium na Ekonomické fakultě o jeden rok a začala shánět stáž přes AIESEC. Nakonec jsem si vybrala pracovní nabídku z Istanbulu a v srpnu jsem již seděla v letadle do Turecka. Byl to můj první kontakt s islámskou kulturou a nevěděla jsem, co čekat. Navíc jsem přiletěla zrovna v období Ramadánu. O to příjemněji jsem byla překvapená. Ač kolegové sami drželi půst, mně nosili do práce obědy. Po setmění jsem s radostí přijímala pozvání na slavnostní večeři iftar, vodní dýmku a sladký turecký čaj. Pracovala jsem v malé společnosti zabývající se operačním leasingem. Náplní práce byl marketingový výzkum, CRM, překlady a běžná administrativa. Z celkového počtu třiceti pracovníků bylo pouze šest žen. Nebyly to konzervativní muslimky, nezahalovaly se, ale přesto bylo znát, že tradiční rozdělení rolí funguje i zde. S muži komunikovaly jen ohledně práce a nějaké vyzyvavé chování či hlasitý smích v práci vůbec nepřipadaly v úvahu.

TŘI MĚSÍCE V INDII

Po návratu z Turecka jsem si hledala novou stáž, abych si splnila svůj další cestovatel-

ský cíl a podívala se do Indie. Naplánovala jsem si proto poměrně hektický půlrok – strávit 3 měsíce v Indii, odevzdat diplomovou práci a naučit se na státnice. V lednu roku 2013 jsem nakonec po zdoluhavém vyřizování potřebných víz vyrazila do Indie. Žila jsem v Jaipuru, hlavním městě pouštního státu Rajasthan. Do práce jsem jezdila na kole, a ačkoliv zahalená v šátku, budila jsem velkou pozornost. Z reakcí místních obyvatel odhaduji, že jsem pro ně byla první Evropanka, kterou v životě takto viděli. Pracovala jsem ve společnosti, která vyráběla a exportovala oděvy a šátky. Většina produkce směřovala do Německa, ale vedení chtělo proniknout i na jiné trhy. Proto jsem první dny strávila na mezinárodním veletrhu v New Delhi, kde jsem sbírala kontakty od potenciálních klientů a pro ně pak připravovala cenové nabídky. Prvním problémem, na který jsem v práci narazila, byl totální zmatek a nepořádek na skladě. Identifikace zboží byla téměř nulová a najít kus oblečení shodující se s databází, kterou jsem obdržela, byl nadlidský výkon. Po této zkušenosti vím, že v Indii již pracovat

nechci. Na každém kroku vás navíc sledují desítky zvědavých očí a pronásleduje zástup riksha řidičů, se kterými se neustále dohadujete o přemrštěných cenách pro turisty. Přesto pro mě Indie zůstává úžasnou a zajímavou zemí, do které se chci vrátit, abych procestovala místa, kde jsem ještě nebyla.

UČITELKOU V KOLUMBII

Jedním z mých dalších cestovatelských snů byla již několik let Kolumbie, kterou jsem chtěla poznat ze všech států Jižní Ameriky nejvíce. A proč právě Kolumbii? Je to jednoduché. Tato země má totiž všechno – písčité pláže v Karibiku, Tichý oceán a horské masivy And, biodiverzitu amazonského pralesa, starověkou civilizaci, koloniální památky, výbornou kávu, přátelské lidi, vášnivou salsu i romantické vallenato. Bohužel ale i jednu stinnou stránku, kterou jsem zažila na vlastní kůži, když mě za bílého dne na ulici přepadli a ukradli mi tašku s doklady. Od té doby jsem mnohem opatrnější a peníze a klíče nosím zásadně v podpr-

sence. V Kolumbii vyučuji od konce září letošního roku angličtinu. Pracuji ve státní škole v malém městě. Dopoledne učím studenty do 20 let a večer dospělé. Každý týden mi pár hodin odpadá z důvodu nějakého svátku či slavnosti, dochvilnost studentů je navíc velice relativní. Přiznávám ovšem, že mi tento životní styl vyhovuje a učení mě baví. Jsem ráda v pohybu a mezi lidmi, a to je přesně náplň mojí práce. Studenti mi ve třídě zpívají písničky, nosí manga a banány a kolegové mi úpěnlivě shánějí ženicha. Těžko jim to vymlouvám, ale je to zábava a jako jediná cizinka v celém městečku se rozhodně nenudím.

A moje další plány? Chci zůstat alespoň rok v Kolumbii a procestovat Střední a Jižní Ameriku. Kariéru zatím neplánuji. Myslím, že na její budování mám času dostatek. Co budu dělat za pár let, to sama ještě nevím. Jsou země, kam bych se ještě ráda vypravila, ale těžko říct, kam mě vítr zavane. ●

Text: Marcela Rešlová, Radim Dušek

Foto: archiv Marcely Rešlové

PROSINEC

10. PROSINEC

Ptejte se rektora

17–19 h, klub Akademické knihovny JU
(Branišovská 31b)

Pravidelná setkávání rektora Libora Grubhoffera se studenty. Ptát se můžete na vše, co vás z univerzitního dění zajímá.

10. PROSINEC

Studentské putování – Španělsko

18 h, PC učebna v 1. patře Akademické knihovny JU (Branišovská 31b)

Pravidelný cyklus přednášek Mezinárodního studentského klubu JU. O zážitcích ze Španělska pohovoří Pavla Nejedlá a Kateřina Váňová.

11. PROSINEC

Přednáška Management vs. risk management

13.15 – 14.50, aula Akademie věd

Jaký je rozdíl mezi prací manažera a krizového manažera? Přednášet bude hlavní ekonom GE Money Bank Petr Gapko.

11. PROSINEC

Adventní koncert Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

19.30, katedrální kostel sv. Mikuláše v Českých Budějovicích

V programu zazní skladby od A. Vivaldiho, A. L. Webbera a P. Ebena v provedení dětského pěveckého sboru Canzonetta a ženského komorního sboru Vox Novus. Pro návštěvníky je připraveno malé překvapení.

12. PROSINEC

Akademická odpoledne: Hýčkejme si své parazity – pohled parazitologa na svět

16 h, kostel sv. Rodiny, Senovážné náměstí, České Budějovice
Pravidelný cyklus na týdenní bázi má za cíl popularizaci vědy formou krátkých přednášek s diskuzemi. Pozvání přijal profesor Julius Lukeš z Přírodovědecké fakulty.

17. PROSINEC

Vánoční koncert Jihočeského univerzitního orchestru, sólistů a sborů

19 h, aula Jihočeské univerzity (Studentská 15)

Jihočeský univerzitní orchestr a Jihočeský univerzitní sbor představí skladby W. A. Mozarta, J. Bacha, J. Brahmsa, A. Vivaldiho, V. Jírovce a dalších autorů.

19. PROSINEC

Akademická odpoledne: Obrazy a kvadratura kruhu

16 h, kostel sv. Rodiny, Senovážné náměstí, České Budějovice

Pravidelný cyklus na týdenní bázi má za cíl popularizaci vědy formou krátkých přednášek s diskuzemi. Přednášet bude PhDr. Michal Šroněk, CSc., z Filozofické fakulty.

LEDEN

14. LEDNA

Studentské putování – Jižní Vietnam

18 h, Akademický klub, Akademická knihovna JU

Pravidelný cyklus přednášek Mezinárodního studentského klubu JU pokračuje i v novém roce. Jižním Vietnamem vás provede Martina Balzarová.

17. LEDNA

Den otevřených dveří Jihočeské univerzity

Den otevřených dveří se letos koná v jednotném termínu pro všechny fakulty Jihočeské univerzity. Podrobný program již brzy na webu www.jcu.cz.

24. LEDNA

21. reprezentační ples Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

20 h, KD Metropol

Univerzitní ples bude letos tematicky zaměřený na „nový cirkus“. K vidění bude například vzdušná akrobacie nebo UV show. Hudební doprovod obstará Rozhlasový swingový orchestr a Swing Trio Avalon. Večerem vás provede Miroslav Šimůnek.

www.jcu.cz